

САДРЖАЈ

Страна

I. ПОЈМОВНО ОДРЕЂЕЊЕ ГЕОПОЛИТИКЕ	9
1. Геополитика као наука	9
1.1. Предмет и задаци геополитике	10
1.2. Геополитика и друге науке	13
2. Геополитика као облик политичког деловања	18
2.1. Латентне и манифестне димензије геополитике	19
2.2. Облици геополитичког понашања	23
II. КОРЕНИ И ГЕНЕЗА ГЕОПОЛИТИЧКИХ ТЕОРИЈА	27
1. Геополитичка мисао античке епохе и Средњег века	27
2. Теорије органске синтезе државе и тла	34
3. Теорије планетарне двојности	37
4. Од класичне геополитике ка критичкој геополитици	43
III. ПРАВЦИ РАЗВОЈА САВРЕМЕНЕ ГЕОПОЛИТИЧКЕ МИСЛИ	45
1. Геополитичка раскршћа друге половине двадесетог века	45
2. Између деконструкције и рестаурације класичних школа	48
2.1. Мондијализам	49
2.2. Неоатлантизам	52
2.3. Континентализам	56
2.4. Постмодерна геополитика (или крај геополитике)	60
IV. ОДНОС ИЗМЕЂУ ГЕОПОЛИТИЧКЕ ТЕОРИЈЕ И ГЕОПОЛИТИЧКЕ ПРАКСЕ	63
1. Геополитичка пракса као чинилац настанка и развоја геополитичке теорије	64
2. Улога геополитичких теорија у обликовању геополитичке праксе	68
3. Јединство геополитичког дискурса и геополитичког поретка	74
4. Фазе геополитичког понашања у процесу успостављања новог геополитичког поретка	79

	Страна
V. ТЕРИТОРИЈА У ГЕОПОЛИТИЧКОЈ ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ	83
1. Територијалност као основна одредница државе	83
1.1. Појам и структура територије државе	83
1.2. Појам, облици и функције државних граница	85
2. Територијалне претензије као димензија геополитичког понашања	92
2.1. Врсте територијалних претензија	93
2.2. Мотиви територијалних претензија	95
3. Територијални спорови и начин њиховог решавања	97
3.1. Узроци/порекло територијалних спорова	97
3.2. Полазишта за решавање територијалних спорова – „принципи разграничења држава“	102
4. Трговина територијама	106
VI. СУВЕРЕНИТЕТ КАО ГЕОПОЛИТИЧКО ПИТАЊЕ	109
1. Појам суверенитета	109
2. Територијални суверенитет државе	110
2.1. Настанак суверених држава	110
2.2. Унутрашњи и спољашњи суверенитет	112
2.3. Правни (<i>de jure</i>) и стварни (<i>de facto</i>) суверенитет	114
3. Територије са непотпуним државним суверенитетом	116
3.1. Самопрокламоване међународно непризнате државе	116
3.2. Територије са специјалним политичким статусом	121
4. Перспективе суверенитета	125
4.1. Располагање суверенитетом	126
4.2. Ограничавање суверенитета	129
VII. ОСНОВНА ОБЕЛЕЖЈА ПОСЛЕХЛАДНОРАТОВОСКОГ ГЕОПОЛИТИЧКОГ АМБИЈЕНТА	135
1. Дебаланс глобалне моћи – свет једне суперсиле	135
2. Евроатлантска експанзија – експлоатација учинка хладноратовског надметања	138
3. Позициона (<i>status quo</i>) стратегија Русије и уздржаност западних сила	143
4. Вакууми моћи и њихове геополитичке импликације	149
VIII. ГЕОПОЛИТИКА СА ПОЗИЦИЈЕ ГЛОБАЛНЕ СИЛЕ	157
1. Реафирмација теорије и праксе хегемонистичке стабилности	157
2. Хегемонија у име поправљања светског поретка	163
3. Привилегије хегемона – објективизација и „уновчавање“ глобалне надмоћности	168
3.1. Ексклузиван суверенитет и/или узурпација суверенитета	169
3.2. Патерналистички однос према малим и „незбринутим“ државама	171
3.3. Инструментализација форума међународне заједнице	172
3.4. Ултимативна – „узми или остави“ дипломатија	175

	Страна
IX. ИЗАЗОВИ ГЛОБАЛНОЈ ДОМИНАЦИЈИ – ЗАМКЕ ХЕГЕМОНИЈЕ . . .	177
1. Суфицит силе и дефицит поверења	177
2. „Државе делинквенти“ и некооперативни режими	183
3. Не-државне претње.	186
4. Деклинација подршке у партнерским земљама – опадање „заводљиве моћи“	189
5. Конкуренција великих сила	195
X. ЧИНИОЦИ БУДУЋИХ ГЕОПОЛИТИЧКИХ ПРОМЕНА	205
1. Глобализација и глобалне диспропорције.	205
2. Неједнакост и свест о неједнакости	211
3. Демографски трендови.	215
4. Етно-религијске различитости – актуелизовање питања „четвртог света“	221
5. Исцрпљивање и деградација природе	225
XI. ПЕРСПЕКТИВЕ СВЕТСКОГ ПОРЕТКА	231
1. Алтернативе униполарном поретку	232
2. Могућа савезништва и ривалства између великих сила	236
3. Укрупњавање или фрагментација држава.	245
XII. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ ГЕОПОЛИТИКЕ	265
1. Појам и врсте региона	265
2. Регионализам као геополитички тренд	267
2.1. Између поретка суверених држава и „глобалног села“	267
2.2. Стари и нови регионализам.	269
2.3. Основни мотиви регионалног повезивања	272
3. Перспективни и проблематични региони	276
4. Регионални лидери	282
4.1. Сједињене Америчке Државе – светски или регионални лидер	283
4.2. Силе у успону	284
4.3. Силе у настајању.	289
XIII. ЕВРОПА И БАЛКАН ИЗМЕЂУ УЈЕДИЊЕЊА И НОВИХ ПОДЕЛА	293
1. Пројекције будућности Европске уније	293
2. Једна или више Европа.	297
3. Значај придруживања Балкана Европској унији	303
ПОПИС СКРАЋЕНИЦА	311
ЛИТЕРАТУРА	313